

Tarkastusvaliokunta

Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2019

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2019 (K 9/2020 vp): Asia on saapunut tarkastusvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- puheenjohtaja Timo V. Korhonen, Eduskunnan tilintarkastajat
- KHT, JHT Ari Lehto, BDO Oy
- CISA Ari Itkonen, BDO Oy
- eduskunnan hallintojohtaja Pertti Rauhio, Eduskunnan kanslia
- tarkastuspäällikkö Erkki Kurikka, Eduskunnan kanslia
- tietohallintopäällikkö Ari Apilo, eduskunta
- erityisasiantuntija Outi Juntura, eduskunta

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Eduskunnan tilintarkastajien eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta, kirjanpidosta ja hallinnosta vuodelta 2019 antaman tilintarkastuskertomuksen johdosta tarkastusvaliokunta toteaa, että tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että tilintarkastuksella hankitaan kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, onko hallintojohtaja syyllistynyt tekkoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus eduskuntaa kohtaan, taikka rikkonut Valtiokonttorin määräyksiä, talousarvioasetusta tai eduskunnan tilisääntöä. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty kansliatoimikunnan ja eduskunnan kanslian toiminnan lainmukaisuutta.

Eduskunnalle (pl. luvut 30 ja 40) myönnettiin määrärahoja kaikkiaan 104,4 miljoonaa euroa. Talousarviokirjanpidon mukaan vuonna 2019 myönnettyistä määrärahoista käytettiin 100,2 miljoonaa euroa. Eduskunnan rakennusten peruskorjauksen vuonna 2019 käytettävissä ollut määräraha oli 14,1 miljoonaa euroa sisältäen edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat. Se koostui tilikaudel-

Valiokunnan mietintö TrVM 7/2020 vp

ta 2017 siirtyneestä 10,2 miljoonan euron siirtomäärärahaista sekä tilikaudelta 2018 siirtyneestä 4,0 miljoonan euron siirtomäärärahaista. Tilikauden aikana määrärahaa käytettiin 2,7 milj. euroa. Tilikaudelta 2017 siirtyneestä erästä jäi käyttämättä 7,4 miljoonaa euroa, ja kyseinen määräraha peruutettiin (3 v. siirtomääräraha). Tilikaudelta 2018 siirtynyt erä 4,0 miljoonaa euroa jäi kokonaan käyttämättä, ja se siirtyi edelleen tilivuodelle 2020. Eduskunnan tietohallinnon investointeihin vuonna 2019 käytettävissä ollut määräraha oli 7,7 miljoonaa euroa. Tilikauden aikana tästä käytettiin 4,6 miljoonaa euroa. Kyseistä määrärahaa siirtyi tilivuodelle 2020 3,1 miljoonaa euroa. Vuodelle 2020 määrärahoja siirtyi yhteensä 7,1 miljoonaa euroa.

Eduskunnan talousarvioon varatut määrärahat ylittyivät kansanedustajien toimintamenojen (ylitys 43 000 euroa), eduskuntaryhmien avustajatuen (ylitys 955 000 euroa), eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimintamenojen (ylitys 25 000 euroa) sekä vuoden 2019 vaalituloksen mukaisille eduskuntaryhmille maksettavan perustuen (ylitys 35 000 euroa) osalta. Kansanedustajien toimintamenojen ylityksen syynä oli edustajapalkkioiden noin 3 prosentin korotus vaalikauden alusta lukien. Avustajatuki eduskuntaryhmille ylittyi erityisesti yhden ryhmän siirryttyä ryhmäkansliamalliin. Oikeusasiamiehen kanslian määrärahan ylityksen syynä oli kanslian budjetoitua suuremmat tietohallinnon kustannukset sekä oikeusasiamiehen 100-vuotisjuhlavuoteen liittyvät menot. Eduskuntaryhmille maksettavan perustuen ylityksen syynä oli ryhmien lisääntyminen kahdeksasta yhdeksään kevään eduskuntavaalituloksen myötä. Kansliatoimikunta myönsi 6.2.2020 ylitysluvat arviomäärärahojen ylityksiin.

Eduskunnan toiminnan kulut vuonna 2019 olivat yhteensä 89,4 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 5,4 prosenttia. Suurimmat kuluerät olivat henkilöstökulut (57,1 miljoonaa euroa; kasvua 5,6 prosenttia) sekä palveluiden ostot (16,0 miljoonaa euroa; laskua 19,0 prosenttia).

Valiokunta käsittelee tässä mietinnössä eduskunnan tietoturvaan liittyviä riskejä, jotka ovat nousseet esiin asiantuntijakuulemisissa. On ensiarvoisen tärkeää, että eduskunnan toiminta ja eduskunnan kanslian palveluiden saatavuus voidaan turvata häiriöttä kaikissa olosuhteissa. Eduskunnan toiminta on erittäin tietojärjestelmäriippuvaista, minkä vuoksi tietoriskien hallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Vaikka valtaosa eduskunnassa käsiteltävästä tiedosta on julkista, merkittävä osa valtiopäivätoimintaan liittyvistä asiakirjoista ei asian keskeneräisyyden vuoksi sitä ole. Monet valiokunnat käsittelevät myös salassa pidettäviä asiakirjoja. Valiokunta painottaa edellä mainittujen asioiden lisäksi myös henkilökohtaisten tietojen (mm. terveystietojen) suojaamisen tärkeyttä sekä hallinnollisin että teknisin suojauskeinoin.

Valiokunta pitää hyvänä, että eduskunnan tilintarkastajat ovat vuonna 2019 ottaneet arvioinnin kohteeksi eduskunnan tietoturvan hallinnon. Arvioinnin mukaan tietoturvan hallinnan tila on pääsääntöisesti hyvällä tai toimivalla tasolla. Valiokunta pitää tärkeänä, että arvioinnissa esitetyt kehittämissuosituksot toteutetaan. Perusteltua on mm. tietoturvan ohjausryhmän perustaminen, jotta toimintaa ohjataan ja kehitetään riittävän kokonaisvaltaisesti. Häiriötilanteissa on tärkeää turvata toiminnan jatkuvuus hyvällä suunnittelulla, joka sisältää häiriöiden ennalta estämisen ja mahdollistaa niistä nopean toipumisen. Tärkeää on myös testata kriittisten tietojärjestelmien toimivuus erilaisissa häiriötilanteissa. Valiokunta pitää hyvänä, että kansliatoimikunnan hyväksymässä sisäisen tarkastuksen vuoden 2020 työohjelmassa yhtenä tarkastuskohteena on tietosuojaa eduskunnan kansliassa.

Valiokunnan mietintö TrVM 7/2020 vp

Valiokunta pitää tärkeänä, että eduskunnan kansliassa on riittävästi tietoturvakysymyksiin liittyvää asiantuntemusta. Tämä on edellytys sille, että tietoturvaan liittyvät uhat ja riskit tunnistetaan ja eri tilanteisiin sopivat tarkoituksenmukaiset toimenpiteet ovat nopeasti käytettävissä. Valiokunta pitää perusteltuna, että eduskunnan tietoturvan henkilöresursseja lisätään, sillä tällä hetkellä eduskunnan kansliassa on vain yksi tietoturvaan erikoistunut erityisasiantuntija. Tärkeää on myös varmentaa ulkoisten palveluntuottajien asiantuntemus ja resurssien riittävyys häiriötilanteissa. Valiokunta nostaa esille mm. digitalisaatioon ja pilvipalveluiden käyttöön liittyvät lisääntyvät tietoturvauhat. Etätyön osalta valiokunta kiinnittää huomiota niihin tietoturvariskeihin, jotka liittyvät tilanteisiin, joissa yhtä aikaa valiokuntien epävirallisen etäkokouksen kanssa osallistutaan johonkin toiseen etäkokoukseen.

Valiokunta toteaa, että eduskunnan tilintarkastajien lausunnon mukaan tilinpäätös ja toimintakertomus antavat eduskunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot eduskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Tarkastusvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen K 9/2020 vp johdosta.

Valiokunnan kannanottoehdotus

Eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Helsingissä 10.12.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Merja Mäkisalo-Ropponen sd
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Veijo Niemi ps
jäsen Päivi Räsänen kd
jäsen Sebastian Tynkkynen ps
jäsen Pia Viitanen sd
varajäsen Kimmo Kiljunen sd

Valiokunnan mietintö TrVM 7/2020 vp

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

tarkastusneuvos Arto Mäkelä
valiokuntaneuvos Nora Grönholm
valiokuntaneuvos Heidi Silvennoinen